

Fra redaksjonen

Ikke så rent sjelden, blir vi som er forskere kontaktet av ulike typer medier for å uttale oss om dagsaktuelle saker. Innenfor barne- og barndomsforskning dreier dette seg naturlig nok om barn og gjerne om hva som mer eller mindre tilfeldig dukker opp som bekymringssaker til enhver tid. Den underligste henvendelsen jeg personlig har mottatt var da en journalist i en norsk tabloidavis ringte og ville ha opplysninger om 12-åringer. Jeg kunne selvsagt ha avvist det hele, men for det første bør en jo som en ansvarlig forsker med samfunnsansvar, være høflig og imøtekommende når den fjerde statsmakt banker på døren. For det andre lurte jeg på om det faktisk kunne være en spøk siden journalisten presenterte seg nøyaktig på samme måte som i det norske radiohumorprogrammet Hallo i luken (NRK, P2). Men det var ikke humor. Det var ramme alvor. Samtalen utspant seg som følger:

Journalisten: God dag, dette er fra VG.

Vebjørn: Ja vel, god dag.

Journalisten: Jeg lurer litt på hva som rører seg i hue (hodet) på en 12-åring?

Vebjørn: Eh...hva mener du?

Journalisten: Jo, sånn, hva de tenker og sånn?

Vebjørn: Kan du spesifisere litt mer? Er det noe spesielt tema du er opptatt av?

Journalisten: Tja, nei – vi tenkte å skrive noe om hvordan 12-åringer er oppi hue sitt – og sånn.

Vebjørn: Så du tror jeg kan fortelle deg det?

Journalisten: Ja, er ikke dette Norsk senter for barneforskning, da?

Jeg avrundet samtalen med å si at dette var det nok antageligvis like vanskelig å si noe generelt om som dersom jeg skulle ha blitt bedt om å si noe om en ungdom, en voksen, en mann, en dame osv.

Nyhetsjournalistikkens credo om at en sak bør ha et element av sensasjon i seg for å kvalifisere til å være en nyhet, kan lett komme i konflikt med sakens betydning i et litt større perspektiv. Ofte – kanskje altfor ofte – blir barn framstilt som offer i nyhetsmediene. Et knippe av en ukes avisoppslag om barn illustrerer dette: *Ærlige svar til engstelige foreldre, Annerledesbarna, Barn bør ikke se TV og Forlater treåringer i lekebutikken*. Det siste oppslaget støtter seg på butikkpersonale i en lekebutikk i Trondheim der foreldre hevdes å bruke butikken som barnevakt. I mine mer enn 20 år innenfor barneforskning, har nok denne henvendelsen vært den enkleste å uttale seg om. For så vidt ikke basert på egen forskning eller nyere forskning i det hele tatt, men på gammel forskning og noe mer diffust som vi gjerne kaller sunn fornuft. Logikken er som følger: at jo yngre barnet er, desto enklere er det å snakke om aldersbetingede kompetanser. Jo, det går faktisk an å si noe om 3-åringen som en ensom vandrør på et kjøpesenter i motsetning til hva som rører jeg i hodet på en 12-åring.

Men hva er det som får spalteplass når nyhetsmediene er tabloide? I en tid da papiravisene strever, mister abonnenter og går online, hvilke "bekymringssaker" som vedrører barn og barndom er det som får oppmerksomhet? Det første oppslaget, *Ærlige svar til engstelige foreldre* var et hertesukk fra en norsk førskolelærer. Et hoved-

budskap er å berolige foreldre til ettåringer som erfarer en barnehage som preges av det han mener er dårligere kvalitet. Etter presseoppslag som *Institusjonelt vanvidd*, *Frarøvet barndom*, *Angst i barnehagen* og journalister fra tabloidpressen som spør foreldre om de ikke får dårlig samvittighet når de leverer barnet i barnehagen, ber denne førskolelæreren pressen om å rette blikket mot de virkelige problemene. I stedet for å spørre foreldre om de har dårlig samvittighet, bør politikerne spørres om hva planene deres er. Journalistene kunne for eksempel spørre om hvorfor alle må kunne skolens grunnleggende ferdigheter før de begynner på skolen, mener han. Hvorfor de godtar at det mangler 6000 førskolelærere. Og videre, hvorfor de ikke realiserer det forskere og fagfolk anbefaler, nemlig å lovregulere forholdstallet mellom barn og voksne i barnehagen, stramme inn regelverket for dispensasjoner fra kompetansekravet, sette tak på hvor stor en barnegruppe kan være og jobbe aktivt for å øke pedagogandelen til 50 prosent.

Hvis alle passer jobben sin, så lover de å gjøre sin, sier førskolelæreren, og føyer til at om det står mellom ulike aktørers interesser, ja, "da er det barnas side vi stiller oss på".

I dette nummeret av *Barn* presenterer vi fem artikler. I artikkelen *Vannhumler og andre humler. Barns fantasiuttrykk i en norsk barnehage*, har Janne Lund sett nærmere på barns fantasi og fantasiuttrykk. Empirisk har hun studert et prosjektarbeid, der fantasi ble satt på den pedagogiske agendaen og der voksne og barn deltok side om side i utfoldelse og øvelse av fantasi.

Fair play er tema i Ove Olsen Sæles artikkel med tittelen *Fair play i barnehagen. Et viktig bidrag i barns sosial-etiske danning*. Fair play utgjør de etiske normer og verdi-

er som idretten er underlagt, som for eksempel at man viser respekt for sine motspillere og at man følger de spill-regler som gjelder. Artikkelen peker på at fair play synes å utgjøre en fellesnevner både for idrett og lek, og at det dermed kan fungere som et ethos, ikke bare for idretten, men også for barns lek.

Lisbeth Gravdal Kvarme tar for seg et aktuelt tema i artikkelen *Effekten av anti-mobbetiltak på skolebarn*. Mange anti-mobbeprogram har blitt implementert i skolen, men få har blitt evaluert med fokus på hvilket tiltaksnivå som er mest effektivt. I denne artikkelen presenteres hvilke anti-mobbetiltak som har mest effekt på ulike nivåer i tre utvalgte oversiktsartikler.

I artikkelen *Barns selvoppfatningsarbeid. Livshistorier om flyttinger mellom hjem og fosterhjem*, analyserer Bjørn Øystein Angel ti barns opplevelser og oppfatninger etter til dels langvarige plasseringer i fosterhjem i Norge. Hensikten er å løfte fram og synliggjøre hvordan barns selvoppfatning bestående av personlige symboler og selvfølelsen påvirkes ved opphold og flyttinger, hjemme fra til fosterhjem og hjem igjen.

Den siste artikkelen i dette nummeret av *Barn* er skrevet av Kristina Engwall. Artikkelen *Föräldraskap, utvecklingstörning och vuxenblivande* bygger på intervjuer med 19 barnløse kvinner og menn i Sverige. Fire av disse tilskrives en utviklingsforstyrrelse. Foreldreskap ses ofte som en markør for det å være voksen og deltaker i samfunnet. Artikkelen diskuterer hvordan barnløse forsøker å nå en akseptert voksenstatus på andre måter.

God lesning!

Trondheim, oktober 2012

Vebjørng Tingstad, redaktør